

UZNESENIE ⁽¹⁾**Parlamentného zhromaždenia Euronest o vzájomnom uznávaní odborných kvalifikácií, pracovných skúseností a univerzitných diplomov v rámci bolonského procesu**

(2016/C 193/04)

PARLAMENTNÉ ZHROMAŽDENIE EURONEST,

- so zreteľom na spoločné vyhlásenie zo samitu Východného partnerstva v Rige (21. a 22. mája 2015), ktoré vychádza z vyhlásení prijatých v podobnom kontexte v predchádzajúcich rokoch vo Vilniuse a Varšave,
- so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu z 23. októbra 2013 s názvom Európska susedská politika, snaha o posilnené partnerstvo: pozícia Európskeho parlamentu k správam o pokroku za rok 2012,
- so zreteľom na zakladajúcu listinu Parlamentného zhromaždenia Euronest z 3. mája 2011,
- so zreteľom na jerevanské ministerské komuniké vychádzajúce zo štvrtého bolonského politického fóra a z konferencie ministrov európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (EHEA), ktoré sa konali 14. a 15. mája 2015,
- so zreteľom na uznesenie Parlamentného zhromaždenia Euronest z 3. apríla 2012 o posilnení občianskej spoločnosti v krajinách Východného partnerstva vrátane otázky spolupráce medzi vládou a občianskou spoločnosťou a otázky reforiem zameraných na posilnenie postavenia občianskej spoločnosti,
- so zreteľom na spoločnú deklaráciu zo Sorbonny o harmonizácii štruktúry európskeho systému vysokoškolského vzdelávania, ktorú 25. mája 1998 podpísali ministri školstva Francúzska, Nemecka, Talianska a Spojeného kráľovstva,
- so zreteľom na spoločnú deklaráciu, ktorú 19. júna 1999 podpísali v Bologni ministri školstva z 29 európskych krajín (Bolonská deklarácia),
- so zreteľom na Budapeštiansko-viedenskú deklaráciu z 12. marca 2010, ktorú prijali ministri školstva zo 47 krajín a ktorou sa oficiálne zaviedol EHEA,
- so zreteľom na komuniké vydané konferenciou ministrov a na tretie bolonské politické fórum, ktoré sa konalo 26. a 27. apríla 2012 v Bukurešti,
- so zreteľom na stratégiu mobility 2020 pre EHEA prijatú na konferencii ministrov EHEA, ktorá sa konala 26. a 27. apríla 2012 v Bukurešti,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2013/55/EÚ z 20. novembra 2013 o uznávaní odborných kvalifikácií,
- so zreteľom na odporúčanie Európskeho Parlamentu a Rady z 28. septembra 2005 o uľahčení vydávania jednotných krátkodobých víz členskými štátmi výskumným pracovníkom,
- so zreteľom na správu s názvom Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania v roku 2015: správa o vykonávaní bolonského procesu,
- so zreteľom na odporúčanie Európskeho Parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie,
- so zreteľom na závery Rady z 12. mája 2009 o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave („ET 2020“),

⁽¹⁾ Prijaté 22. marca 2016 v Bruseli (Belgicko).

- so zreteľom na závery Rady z 11. mája 2010 o internacionalizácii vysokoškolského vzdelávania,
 - so zreteľom na odporúčanie Rady z 28. júna 2011 o politikách na zníženie predčasného ukončovania školskej dochádzky,
 - so zreteľom na správu s názvom Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania v roku 2012: správa o vykonávaní bolonského procesu,
 - so zreteľom na konečnú správu medzinárodnej konferencie o financovaní vysokoškolského vzdelávania, ktorá sa konala v Jerevane v Arménsku 8. a 9. septembra 2011,
 - so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu z 23. septembra 2008 o bolonskom procese a mobilite študentov,
 - so zreteľom na správu Európskeho parlamentu z 31. marca 2015 o opatreniach nadväzujúcich na vykonávanie bolonského procesu,
 - so zreteľom na dohody o pridružení podpísané medzi Európskou úniou a vládami Gruzínska, Moldavskej republiky a Ukrajiny,
 - so zreteľom na štipendijné programy Erasmus+ a Erasmus Mundus,
 - so zreteľom na Európsky dohovor o uznávaní kvalifikácií týkajúcich sa vysokoškolského vzdelávania v európskom regióne (CETS č. 165, Lisabon, 11. apríl 1997),
- A. keďže vzájomné uznávanie akademických titulov medzi EÚ a krajinami Východného partnerstva (EaP) je napriek pokrokom, ktoré predstavujú bolonský proces a EHEA, ešte stále zložité a nákladné;
- B. keďže pre študentov z krajín EaP je v niektorých členských štátoch EÚ ťažké a niekedy nemožné dosiahnuť riadne uznanie svojich kvalifikácií, pričom študenti z EÚ v krajinách EaP sa občas stretávajú s podobnými problémami;
- C. keďže prekážky v uznávaní diplomov a kvalifikácií môžu brániť v posilňovaní akademickej a profesijnej mobility a vo vytváraní kultúrnych väzieb medzi oboma stranami a tiež sťažovať podporovanie akademickeho výskumu a celkového pokroku v mnohých oblastiach vedy v Európe;
- D. keďže neexistujú žiadne dojednania týkajúce sa rovnakého zaobchádzania, pokiaľ ide o uznávanie odborných kvalifikácií štátnych príslušníkov krajín EaP/členov bolonského procesu a EHEA, a táto skutočnosť bráni mnohým vysokokvalifikovaným odborníkom v rade regulovaných oblastí, napr. v oblasti zdravotnej starostlivosti, sociálnej práce, vzdelávania, architektúry a stavebníctva (napr. stavebné inžinierstvo) a v mnohých ďalších, zdokonaľovať si kvalifikáciu jej uplatňovaním v praxi v EÚ, vďaka čomu by si jednoducho odniesli do svojej krajiny cenné znalosti a zároveň by vyplnili medzery v radoch kvalifikovanej pracovnej sily v členských štátoch EÚ;
- E. keďže je nevyhnutne potrebné, aby sa v krajinách EaP rozvíjalo viac inštitúcií zameraných na výskum vrátane škôl poskytujúcich doktorandské štúdium, ktoré by miestnym študentom ponúkali viac možností kariérneho uplatnenia vo výskume;
- F. keďže prístup k uznávaniu kvalifikácií sa líši v rámci EÚ a tiež medzi EÚ a krajinami EaP, ktoré sú členmi bolonského procesu/EHEA;
- G. keďže v krajinách zúčastnených na bolonskom procese/EHEA neprebehla žiadna harmonizácia procesu uznávania zahraničných kvalifikácií ani tu neexistuje žiadny nákladovo efektívny mechanizmus reaktívneho informovania;
- H. keďže vo viac ako dvoch tretinách zúčastnených krajín za konečné rozhodnutia o uznaní zahraničných kvalifikácií zodpovedajú samotné inštitúcie vysokoškolského vzdelávania;

- I. keďže naďalej existujú obavy, pokiaľ ide o spravodlivosť, transparentnosť, normy a zodpovednosť v súvislosti s mnohými inštitúciami vysokoškolského vzdelávania v mnohých krajinách EaP;
- J. keďže v inštitúciách vysokoškolského vzdelávania v krajinách Východného partnerstva a občas aj v EÚ sa možno ešte stále stretnúť s korupciou, byrokraciou, konzervativizmom, neurčitou a prežitým spôsobom zmýšľania a tieto javy je potrebné riešiť a čeliť im;
- K. keďže sieť národných informačných centier pre akademické uznávanie (ENICNARIC) je vedúcou sieťou, ktorá ponúka výmenu informácií o uznávaní a vyvíja nástroje na uznávanie postupov, politik a činností s potenciálom informovať verejnosť a partnerov a pomáhať členským krajinám a kľúčovým politickým orgánom pochopiť proces uznávania, ale aj zlepšovať súosovosť vnútroštátnych právnych predpisov a postupov s činnosťami EÚ;
- L. keďže univerzity predstavujú priestor, ktorý podporuje vznik nových myšlienok a opiera sa o slobodu prejavu a zmýšľania v záujme dosiahnutia akademického rozvoja; keďže sa toto môže dostať do konfliktu s politicky motivovanými tlakmi, v dôsledku čoho bývajú študenti často vystavovaní obťažovaniu či dokonca porušovaniu ľudských práv;
- M. keďže programy Erasmus+ sú kľúčové nástroje na modernizáciu inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v EÚ, ako aj v krajinách EaP, stimuláciu medzinárodnej spolupráce s inštitúciami EÚ a na podporu reformy vysokoškolského vzdelávania a väčšej mobility študentov,

Všeobecné zásady

1. potvrdzuje, že vzájomne uznané kvalitné vysokoškolské vzdelanie študentov v EÚ a v krajinách EaP, ako aj vzájomné uznávanie odborných kvalifikácií v prípade kľúčových regulovaných profesií a úplné uznávanie pracovných skúseností získaných na oboch stranách môže byť pri posilňovaní a zlepšovaní medzikultúrnych sociálno-hospodárskych väzieb a pri podporovaní mieru, rozvoja, prosperity a stability kľúčové;
2. víta podpis dohôd o pridružení s tromi krajinami EaP a so záujmom očakáva, že tento vývoj bude mať pozitívny vplyv na vzájomné uznávanie diplomov, kvalifikácií, zručností a pracovných skúseností; domnieva sa, že kľúčovou prioritou je navrhnuť zrozumiteľný a trvalý prostriedok spolupráce s ostatnými krajinami EaP, ktorým by sa zaručilo, že spolupráca s nimi v tejto a v ďalších veciach bude pokračovať; zároveň konštatuje, že dohody o pridružení poskytujú zlepšené nástroje komunikácie a spolupráce na úrovni vlád a parlamentov a mohli by byť základom pre ďalšiu spoluprácu vrátane zriadenia národných informačných centier pre uznávanie, zavedenia spoločného európskeho profesijného preukazu v EÚ a Východnom partnerstve a vývoja nákladovo efektívnych informačných mechanizmov a mechanizmov varovania medzi EÚ a jej východnými partnermi prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu (IMI);
3. zdôrazňuje, že bolonský proces v žiadnom prípade nepredstavuje jednosmerný systém, ale že jeho cieľom je naopak posilňovať rozvoj vysokoškolského vzdelávania a akademickej mobility medzi EÚ a krajinami EaP a že účastníci na oboch stranách vyžadujú lepší prístup k inštitúciám vysokoškolského vzdelávania, uznávaniu diplomov, štipendijným programom a úplné prijatie v rozdielnych systémoch vysokoškolského vzdelávania, pokiaľ sú splnené všetky potrebné akademické kritériá;
4. zdôrazňuje, že súčasná situácia, v ktorej pretrvávajúce systémové problémy sťažujú mnohým študentom a mladým odborníkom z krajín Východného partnerstva automatické uznanie ich diplomov alebo odborných kvalifikácií v EÚ, vytvára zásadnú prekážku vo voľnom pohybe odborníkov a v rozvoji dobrých vzťahov medzi týmito dvoma stranami;
5. poznamenáva, že sociálno-hospodársky rozvoj krajín EaP možno výrazne posilniť dostupnosťou absolventov, odborníkov a podnikateľov, ktorí získali nové skúsenosti v zahraničných prostrediach, čo na druhej strane umožňuje vznik nových myšlienok a postupov a prispieva k šíreniu hodnôt a odborných znalostí, posilňuje miestne univerzity, vzbudzuje dôveru zahraničných investorov a pomáha predchádzať stagnácii;
6. domnieva sa, že je nevyhnutne potrebné zvrátiť trend tzv. úniku mozgov v podobe odchodu talentovaných mladých ľudí z regiónu EaP na západ, pre ktorý príslušné krajiny prichádzajú o odborné znalosti toľko potrebné na zlepšenie v spoločnosti a na trvalo udržateľný rozvoj;

7. zdôrazňuje, že všetky krajiny zapojené do Východného partnerstva musia zabezpečiť plný prístup k vysokoškolskému vzdelávaniu pre všetkých bez diskriminácie na základe pohlavia, náboženstva, etnickej príslušnosti či politických názorov, a to z legislatívneho, ako aj praktického hľadiska; poznamenáva, že univerzity sa vo všeobecnosti uznávajú ako miesta vzdelávania a slobody prejavu a že posilňovanie akademickej excelentnosti sa najlepšie podporuje ochranou študentov pred všetkými formami prenasledovania a obťažovania;
8. domnieva sa, že Komisia by mala prioritne spolupracovať s príslušnými akademickými, administratívnymi a štátnymi úradmi a so študentskými organizáciami alebo zástupcami študentov a poukázať na obavy študentov a odborníkov z krajín EaP s cieľom pomenovať konkrétne problémy v regióne a nájsť riešenia;
9. zdôrazňuje, že vlády krajín EaP musia zintenzívniť svoje úsilie o zavedenie náležitých systémov kontroly a zabezpečovania kvality a spolupracovať pritom s univerzitami a národnými orgánmi zodpovednými za konkrétne regulované profesie s cieľom ponúknuť svojim štátnym príslušníkom vhodné príležitosti na obohatenie ich štúdií a skúseností aj v EÚ;
10. s obavou konštatuje, že v niektorých oblastiach odbornej prípravy v krajinách EaP naďalej pretrváva rodová nerovnováha, a domnieva sa, že je potrebné aktívne presadzovať rovný prístup oboch pohlaví k všetkým úrovňam vzdelávania, najmä k terciárnemu vzdelávaniu, prostredníctvom cielených štipendií posilňujúcich pozitívnu diskrimináciu;
11. zdôrazňuje, že teraz, keď sa dosiahla liberalizácia vízového režimu pre všetky krajiny EaP okrem Bieloruskej republiky, má po novom viac študentov z tohto regiónu záujem absolvovať ďalšie štúdiá v EÚ; dôrazne preto žiada, aby inštitúcie EÚ posilnili rokovania s Bieloruskou republikou o liberalizácii vízového režimu s cieľom podporiť mobilitu študentov medzi EÚ a všetkými krajinami EaP bez výnimky;
12. zdôrazňuje, že nezávislosť univerzít a ich úplné oddelenie od štátu a politiky sú prvoradé a nevyhnutné podmienky na vykonávanie vzdelávacieho systému kompatibilného s požiadavkami EÚ; zdôrazňuje, že spravodlivé financovanie univerzít je nevyhnutným krokom týmto smerom a nemalo by mať nič spoločné so štátom ani s politikou, ale malo by súvisieť skôr s činnosťou, počtom študentov a s akademickými výsledkami;
13. žiada, aby univerzity v krajinách EaP prispôbili svoju ponuku vzdelávacích možností potrebám pracovného trhu;
14. nabáda univerzity tak v EÚ, ako aj v krajinách EaP, aby sa aktívne usilovali o vzájomnú spoluprácu, výmenu skúseností a zriadenie trvalých mechanizmov na vedenie dialógu s cieľom účinnejšie vyvolať zmenu v krajinách Východného partnerstva;
15. uznáva, že sieť ENIC/NARIC zohráva vo viacerých aspektoch uznávania akademických titulov a uznávania v prípade regulovaných aj neregulovaných profesií dôležitú úlohu, a zastáva názor, že je potrebné podporiť ďalší rozvoj tejto siete a zároveň posilniť úlohu národných stredísk v krajinách EaP;

Univerzitné diplomy v rámci bolonského procesu

16. víta skutočnosť, že všetky krajiny EaP sú členmi EHEA a že napriek viacerým rozdielom vo vykonávaní zásad bolonského procesu sa všetky usilujú dosiahnuť rovnaké normy vo vysokoškolskom vzdelávaní, aké platia vo zvyšku EÚ (normy a usmernenia na zabezpečovanie kvality v európskom priestore vysokoškolského vzdelávania (EHEA-ESG), a tiež že automatické a okamžité uznávanie všetkých diplomov o štúdiu by malo byť hlavným cieľom v celom tomto priestore;
17. víta rozhodnutie konferencie ministrov z roku 2015 o pristúpení Bieloruskej republiky do EHEA a tento vývoj vníma ako dôkaz inkluzívnosti bolonského procesu; nabáda Bieloruskú republiku, aby svoj vysokoškolský vzdelávací systém a činnosť upravila tak, aby boli kompatibilné so systémom a činnosťou v iných krajinách EHEA;
18. domnieva sa, že krajiny EaP v súčasnosti správne vykonávajú nástroje bolonského procesu, najmä európsky kvalifikačný rámec (EKF) a európsky systém prenosu a zhromažďovania kreditov (ECTS), pokiaľ ide o ich príslušné národné kvalifikačné rámce (NKF) a národné systémy prenosu kreditov (NCTS) harmonizované s bolonskými nástrojmi, a že hoci je stále čo zlepšovať, kritériá, ktoré majú uznávať partnerské orgány EÚ v rámci európskeho priestoru uznávania (EAR) na účely automatického uznávania univerzitných diplomov, by mali viesť k zrýchlenému a početnejšiemu uznávaniu diplomov študentov z krajín EaP;

19. zdôrazňuje potrebu posilniť spoluprácu medzi vzdelávacími inštitúciami v EÚ a krajinách EaP v záujme výmeny skúseností, keďže vo väčšine krajín uznávanie zahraničných diplomov na akademické účely vykonávajú práve tieto inštitúcie;
20. berie na vedomie, že úroveň štátnych nákladov vynaložených na vysokoškolské vzdelávanie sa v jednotlivých krajinách EaP veľmi líši, čo platí aj v prípade samotných členských štátov EÚ; odsudzuje však skutočnosť, že v mnohých krajinách EaP a v krajinách susediacich s členskými štátmi EÚ je percento HDP určené na terciárne vzdelávanie jedno z najnižších v EHEA, v dôsledku čoho je rozvoj v tejto oblasti ťažký alebo nemožný;
21. poznamenáva, že hoci sa bolonský trojstupňový systém vysokoškolského vzdelávania (Bc, Mgr a PhD) nevykonáva rovnako v celom EHEA, v krajinách EaP sa prevažne dodržiava s tým problematickým rozdielom, že tu výrazne chýba adekvátny počet škôl ponúkajúcich doktorandské štúdium alebo dostupné finančné prostriedky pre študentov v týchto krajinách, čo je hlavný dôvod, prečo sa väčšina potenciálnych kandidátov snaží získať doktorandský titul inde;
22. zdôrazňuje, že keďže hlavnými subjektmi zodpovednými za to, aby boli kritériá kontroly kvality a postupy vydávania diplomov v súlade so zásadami bolonského procesu a Európskeho dohovoru o uznávaní kvalifikácií týkajúcich sa vysokoškolského vzdelávania v európskom regióne, sú prevažne inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, v krajinách EaP je nevyhnutne potrebné vyvinúť autonómnejšie a silnejšie inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, a žiada Komisiu a ESVČ, aby preskúmali prostriedky, ako tento rozvoj presadzovať v spolupráci s národnými orgánmi;
23. naliehaivo žiada, aby sa vlády a parlamenty krajín EaP aj členských štátov EÚ snažili lepšie presadzovať zásady Európskeho dohovoru o uznávaní kvalifikácií týkajúcich sa vysokoškolského vzdelávania v európskom regióne vo vnútroštátnych právnych predpisoch, či už pokiaľ ide o kvalitu diplomov vydávaných vo vnútroštátnom kontexte, alebo uľahčovanie automatického uznávania zahraničných kvalifikácií;
24. poznamenáva, že existencia tzv. mlynčiekov na diplomy a mlynčiekov na akreditácie a nedostatok porovnateľných, kompatibilných a koherentných vnútroštátnych systémov, pokiaľ ide o vykonávanie bolonských nástrojov a nástrojov EHEA, aj naďalej predstavujú hlavné dôvody, ktoré mnohým subjektom v EÚ bránia automaticky uznávať kvalifikácie udelené v krajinách EaP;
25. naliehaivo žiada vlády na oboch stranách, aby vystupňovali svoje úsilie o zabezpečenie dôveryhodnosti vysokoškolského vzdelávacieho systému najmä zabezpečením rovnakých podmienok prijímania a skúšania a prístupu k zdrojom a zariadeniam, ako aj rovnakých práv na štipendia, a najmä aby zabezpečili, že sa diplomy budú vydávať len študentom, ktorí splnia všetky požiadavky a dosiahnu všetky výsledky vzdelávania podľa EKR potrebné na danú kvalifikáciu;
26. dôrazne žiada subjekty EÚ, ale aj univerzity, aby preskúmali a určili rozumné spôsoby, ako podporiť študentov z krajín EaP zvýšením počtu a viditeľnosti akademických štipendií zameraných na študentov v krajinách EaP pomocou rôznych nástrojov Únie, ale aj nábádaním národných vlád, nadácií a MVO k tomu, aby riešili potreby študentov z krajín EaP, ktorí často pochádzajú z nepriviligovaných hospodárskych prostredí a napriek výborným akademickým výsledkom je pre nich z finančného hľadiska ťažké študovať v EÚ;
27. víta aktívnu účasť východných partnerov na programe Erasmus+ a skutočnosť, že majú veľmi dobrú schopnosť čerpania rozpočtu; vyslovuje však poľutovanie nad tým, že financovanie dostupné pre krajiny EaP v rámci týchto programov pre obdobie rokov 2014 – 2020 je približne rovnaké ako v predchádzajúcom rozpočtovom období;
28. považuje za mimoriadne dôležitý cieľ posilniť ďalšiu spoluprácu v záujme zvýšenia objemu finančných prostriedkov dostupných v rámci štipendijných programov EÚ, ako je Erasmus+, ktoré sú konkrétne zamerané na študentov z krajín EaP a tvoria špeciálnu kapitolu v schémach financovania EÚ pre tento región, ktorý má pre Úniu mimoriadny strategický a kultúrny význam;

Odborné kvalifikácie a pracovné skúsenosti

29. domnieva sa, že vzájomné uznávanie odborných kvalifikácií je potrebné na zabezpečenie viacerých rozhodujúcich krokov vo vývoji na oboch stranách projektu Východného partnerstva vrátane zlepšenia dočasnej mobility na účely pracovnej špecializácie, a tým otvorenia príležitostí pre štátnych príslušníkov z krajín EaP získať nové zručnosti, ktoré môžu využiť na zlepšenie svojich profesionálnych výsledkov vo svojej krajine, ale aj na vyplnenie zásadných medzier v pracovnej sile na oboch stranách;

30. poznamenáva, že kým odborné kvalifikácie do značnej miery súvisia so zlepšovaním uznávania diplomov v rámci bolonského procesu, neexistuje konkrétny dokument podobný smernici 2013/55/EÚ, ktorým by sa táto záležitosť regulovala v rámci EÚ, Európskeho hospodárskeho priestoru a Švajčiarska a ktorý by sa súčasne vzťahoval aj na krajiny EaP; nabáda preto k novým iniciatívam, ktorých cieľom bude dodať tejto prioritě skutočne kontinentálny rozmer;
 31. vyzýva Komisiu a ESVČ, aby spoločne s vládami krajín EaP preskúmali možnosť vytvorenia nového rámca európskeho susedstva s cieľom rozšíriť systém európskeho profesijného preukazu aj na týchto partnerov; dúfa, že tento nástroj by mohol viesť k obnovej a dynamickejšej profesijnej mobilite v Európe a v jej susedstve a prispieť k vyplneniu medzier po stránke spôsobilostí v rôznych profesiách vo všetkých krajinách, čo by prinieslo vzájomné výhody pre všetky strany;
 32. zdôrazňuje, že cieľom celej spolupráce v oblasti vzájomného uznávania odborných kvalifikácií by mali byť výhody vyplývajúce zo schopnosti odborníkov z oboch strán zlepšovať svoje zručnosti, prax a mobilitu bez toho, aby ohrozili dostupnosť pracovnej sily v krajinách EaP alebo vytvárali nerovnováhu v rámci EÚ;
 33. žiada, aby sa vypracoval jednotný prístup vo vykonávaní postupov uznávania odborných kvalifikácií pre všetkých, a nabáda vlády EaP, aby vyvinuli a zaviedli spoľahlivé a prehľadné postupy uznávania odborných kvalifikácií predovšetkým pre regulované profesie;
 34. považuje vzájomné uznávanie pracovných skúseností kvalifikovaných pracovníkov za nevyhnutnú súčasť vývoja dynamického pracovného trhu v Európe a domnieva sa, že by sa mali stanoviť základné kritériá spoločné pre členské štáty aj ďalších partnerov, aby sa mohli zaznamenávať a vyčísl'ovať významné pracovné skúsenosti pracovníkov;
 35. domnieva sa, že okrem uplatňovania kritérií súvisiacich s kvalitou, transparentnosťou a integritou by členské štáty EÚ a krajiny EaP mali zabezpečiť, aby sa národné orgány zaoberajúce sa odbornými kvalifikáciami a zamestnávateľské združenia a zväzy zaoberajúce sa uznávaním pracovných skúseností z celých síl usilovali vyhýbať všetkým formám diskriminácie na akomkoľvek základe (pohlavie, náboženstvo, etnická príslušnosť alebo krajina pôvodu vrátane akejkoľvek krajiny EaP);
 36. poveruje svojich spolupredsedom, aby toto uznesenie postúpili predsedovi Európskeho parlamentu, Rade, Komisii, vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku/podpredsedníčke Komisie, ESVČ a vládam a parlamentom členských štátov EÚ a krajín Východného partnerstva.
-